

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
TECHNOLOGICAL EDUCATIONAL INSTITUTE OF EPIRUS

*«Μετάφραση και προσαρμογή του “Goodenough-Harris. Drawing Test”
(Harris, 1963) στα ελληνικά. Πιλοτική χορήγηση σε τριάντα περιπτώσεις
παιδιών προσχολικής ηλικίας».*

*Μαυρογένη Ελένη
επιβλέπουσα καθηγήτρια: Ζακοπούλου Βικτωρία*

ΤΕΣΤ GOODENOUGH

- 1) Μέτρο ψυχοκινητικής ωριμότητας ⇒ Το ιχνογράφημα αποτελεί μια μορφή της συμβολικής λειτουργίας, και γι' αυτό τοποθετείται ανάμεσα στο συμβολικό παιχνίδι και στην νοητική εικόνα ⇒ έλεγχος:
- της ενημερότητας των παιδιών για τα μέρη του σώματός τους
  - της επίγνωσης των παιδιών της σχέσης του ενός μέρους του σώματός τους με το άλλο,
  - της ικανότητάς τους να κρατούν το μολύβι
  - της ικανότητάς τους να ελέγχουν την κίνηση του χεριού.
  - εργαλείο αξιολόγησης της προσωπικότητας
- 2) Μέτρο νοητικής ανάπτυξης ⇒ εκτίμηση των νοητικών ικανοτήτων
⇒ το παιδί ιχνογραφεί μέσω της: μνήμης, της αντίληψης, της νοητικής πραγματικότητας, της φαντασίας και της προσοχής του.

ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΟΡΙΣΜΟΣ: Η ψυχοκινητικότητα είναι η ικανότητα του ατόμου να κινείται σε σχέση με το σώμα του και την προσωπικότητά του.

Ακόμα η ψυχοκινητικότητα θέλει να αναδείξει τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στην κινητικότητα, στη νόηση και το συναίσθημα και να ευνοήσει με μία τεχνική τη σφαιρική προσέγγιση του παιδιού

ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η ψυχοκινητικότητα συναπαρτίζεται από :

Την ωρίμανση, δηλαδή την νευροφυσιολογία του οργανισμού, την ικανότητά του να αντιλαμβάνεται και το γνωστικό επίπεδο της ανάπτυξής του.

Το συνδυασμό ή το συντονισμό των κινητικών και των ψυχικών λειτουργιών, δηλαδή το ψυχοκινητικό επίπεδο της ανάπτυξής του και τον ψυχικό κόσμο του.

Τον σωστό συντονισμό μεταξύ της κίνησης και των παραγόντων που την καθορίζουν, δηλαδή οι ανάγκες, η συναισθηματικότητα και η θέληση του παιδιού, η τελευταία των οποίων περιλαμβάνει τις υποσυνείδητες επιθυμίες του (αυθορμητισμοί) αλλά και τις συνειδητές.

ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Δομικά της στοιχεία είναι οι κινητικές δεξιότητες που αναπτύσσονται στο παιδί, όπως :

η ισορροπία,
η ευκινησία,
η αλτική ικανότητα,
η δύναμη,
οι χειρισμοί,
το πιάσιμο και
το πέταγμα,

Την κύρια μελέτη της αποτελούν:

η ανάπτυξη του σωματικού σχήματος,
η δόμηση του χώρου
η δόμηση του χρόνου,
Κινητικότητα (άνω, κάτω άκρων, ματιού).
Πλευρίωση

ΣΩΜΑΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

Τρόποι για την ενίσχυση ενός καλού σωματικού σχήματος:

1) ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

- Η αντιληπτική ευαισθησία
- Ο γενικός δυναμικός συντονισμός.
- Η ταχύτητα
- Η Αναχαίτιση και ρύθμιση του μυϊκού τόνου
- Η ισορροπία
- Η Δόμηση του χώρου:
- Η δόμηση του χρόνου-αίσθηση του ρυθμού.

2) ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ $\Rightarrow$ χρώματα, σχήματα, ανάγλυφα, ύψος-ένταση-χροιά ήχου, βάρη, θερμοκρασία, διαστάσεις κλπ.

3) ΠΡΑΞΕΙΣ ΕΠΙΔΕΞΙΟΤΗΤΑΣ ΧΕΡΙΩΝ $\Rightarrow$ κόψιμο, κολάζ, ακριβές χρωμάτισμα, κόλλημα χαρτιού, ζωγραφική.

4) ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΛΕΥΡΙΩΣΗ $\Rightarrow$ αίσθηση των σχέσεων μεταξύ δύο ή περισσότερων κινητών (διευθύνσεις, ταχύτητα, διάστημα, χρόνος διαδρομής).

5) ΜΙΜΗΣΗ (α) απ'ευθείας, (β) εκ των υστέρων μίμηση

6) ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ (α) ελεύθερη αναπαράσταση, (β) διαχείριση υλικού

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΧΩΡΟΥ

ΓΝΩΣΗ ΕΝΝΟΙΩΝ

- να γνωρίζει όλους τους όρους.
- να τοποθετεί τον εαυτό του
- μετακινείται μέσα στο χώρο
- τοποθετεί άλλα αντικείμενα
- διακρίνει τα διάφορα σχήματα, διάφορα μεγέθη, διάφορες ποσότητες.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

- συνδυάζει τους διάφορους προσανατολισμούς,
- λαβύρινθος

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΧΩΡΟ

- να κατευθύνεται προς μία συγκεκριμένη κατεύθυνση στην οποία θα του ζητείται
- να προσανατολίζει άλλα αντικείμενα
- διακρίνει ύστερα από οπτικές αντιδιαστολές, τι προσανατολίζεται προς την ίδια κατεύθυνση
- να αποκτήσει τη γραφική κατεύθυνση
- να τοποθετήσει ένα αντικείμενο, ακολουθώντας την ταχτική αριθμητική σειρά.

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΧΩΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ:

- να διακρίνει τη σχέση ανάμεσα σε στοιχεία και τα κλιμακώνει αρμονικά

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΧΡΟΝΟΥ

ΣΕΙΡΑ, ΤΑΞΗ, ΔΙΑΔΟΧΗ:

- να καταλαβαίνει και να θυμάται τι έγινε πριν, αργότερα, τώρα
- να θυμάται με ποια σειρά έγιναν
- να κάνει σειροθέτηση σε εικόνες

ΚΥΚΛΙΚΗ ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΔΩΝ:

- αντιλαμβάνεται ότι οι περίοδοι ημέρας, της εβδομάδας, των εποχών κλπ επαναλαμβάνονται με μία συγκεκριμένη σειρά διαδοχικά
- συνδέει τις περιόδους αυτές με κάποιες δραστηριότητες ή υλικά.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΧΡΟΝΙΚΩΝ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΩΝ:

- να αντιλαμβάνεται τι διαρκεί περισσότερο χρόνο (διαφορά: μισή ώρα-μισή μέρα)

ΡΥΘΜΟΣ: (σειρά, τάξη, διαδοχή, διάρκεια, Εναλλαγή):

- Ελεύθερη μετατόπιση με μουσική υπόκρουση
- Αναπαραγωγή ρυθμικών δομών - ρυθμός
- Αναπαραγωγή δομής γραφτών δομών

ΑΜΦΙΠΛΕΥΡΙΚΟΤΗΤΑ

ΟΡΙΣΜΟΣ: Είναι η ικανότητα του ατόμου να προκαλεί αυτόματα την ενεργοποίηση των δύο πλευρών του σώματός του με δυνατότητα επιλογής της μίας ή της άλλης πλευράς.

ΣΥΜΒΟΛΗ: Παίζει σημαντικό ρόλο στην κινητική ανάπτυξη του παιδιού γιατί το βοηθά στον προσανατολισμό του στο περιβάλλον, στο συντονισμό και στην οργάνωση των κινητικών του δραστηριοτήτων.

Χρησιμοποιούμε δραστηριότητες που θα συμβάλλουν:

- στο διαχωρισμό των διαστάσεων του χώρου,
- στο διαχωρισμό των δύο πλευρών,
- στην ισόρροπη ανάπτυξη των δύο πλευρών,
- στη συνειδητοποίηση των εννοιών δεξί- αριστερό και
- στον προσανατολισμό στο χώρο.

ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΓΙΑ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ

- **ΟΡΙΣΜΟΣ:** Είναι τυποποιημένα κριτήρια αξιολόγησης, τα λεγόμενα τεστ, με τα οποία συλλέγουμε αντικειμενικές πληροφορίες σχετικά με τις ανάγκες ή τις δυσκολίες ενός παιδιού.
- **Η ΧΡΗΣΗ τους:** σε συνδυασμό με άλλες μεθόδους εναλλακτικής αξιολόγησης ή σε συνδυασμό με ιατρικές εξετάσεις κ.τ.λ
- **ΤΑ ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ** για τον καθορισμό μιας δοκιμασίας ως τεστ είναι : η τυποποίηση, η στάθμιση, η αξιοπιστία και η εγκυρότητα.
- Denver Developmental Screening Test (D.D.S.T.)
- Test ανίχνευσης αναπτυξιακών διαταραχών
- Έκθεση καταγραφής αναπτυξιακών δεξιοτήτων (Σχέδιο MEMPHIS)
- Griffiths test
- Εξελκτικές κλίμακες του Gesell
- Οι κλίμακες νοητικής και κινητικής εξέλιξης της Bayley
- Οι κλίμακες του Sheridan
- Τεστ ζωγραφικής ενός ανθρώπου της Goodenough
- Bender Gestalt test (οπτικο – κινητικό)
- Αναθεωρημένο τεστ οπτικής διατήρησης του Benton
- Εξελκτικό τεστ οπτικής αντίληψης της M. Frostig
- Vineland Social Maturite Scale του Doll
- Η σειρά κλιμάκων του Wechler
- Το Αθηνά Τεστ Διάγνωσης Δυσκολιών Μάθησης

ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ:

Βλέπει τη μάθηση ως αποτέλεσμα της ανάπτυξης, της δομής της νοημοσύνης σε διαδοχικά στάδια, τα οποία εμφανίζονται με την ωρίμανση και την ηλικία.

Θεμελιωτής της είναι ο Ελβετός ψυχολόγος J.Piaget, ο οποίος διέκρινε τη γνωστική εξέλιξη σε τέσσερις εξελικτικές περιόδους :

- την αισθησιοκινητική περίοδο (0-2^ο έτος),
- την προλειτουργική περίοδο (2^ο -7^ο έτος),
- την περίοδο της συγκεκριμένης λειτουργικής σκέψης (7^ο-12^ο έτος)
- την περίοδο της τυπικής ή αφηρημένης λειτουργικής σκέψης (12^ο έτος και μετά)

ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

ΑΝΤΙΛΗΨΗ: Ορίζεται ως η ικανότητα του ανθρώπου να προσλαμβάνει πληροφορίες από το περιβάλλον με τις αισθήσεις του, και να τις μετασχηματίζει σε γνώσεις.

Διακρίνουμε τρία στάδια:

1. την αίσθηση,
2. την αντίληψη με τη στενή έννοια,
3. την κατηγοριοποίηση.

ΤΟΜΕΙΣ ΟΠΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΛΗΨΗΣ:

- Αντίληψη των βασικών σχημάτων
- Αντίληψη ομοιοτήτων
- Αντίληψη θέσης στο χώρο
- Αντίληψη του χρώματος:
- Οπτική μνήμη
- Οπτικοκινητικός συντονισμός
- Αντόληψη μορφής-φόντου
- Σταθερότητα της αντίληψης
- Αντίληψη των σχέσεων μέσα στο χώρο

ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

ΠΡΟΣΟΧΗ: Αποτελεί μια αυτόματη διεργασία και αφορά την εστιασμένη σε ορισμένα αντικείμενα νόηση, η οποία αποτελεί συνάρτηση των προσδοκιών και των κινήτρων του ατόμου.

Στόχος της προσοχής:

- α) να φιλτράρει τις αισθητηριακές πληροφορίες,
- β) να επιλέξει τα ερεθίσματα που θα υποστούν περαιτέρω επεξεργασία και
- γ) να μεταφέρει τα ερεθίσματα αυτά στη συνείδηση.

" Η διάρκεια της προσοχής", "ο τρόπος διερεύνησης" & "η επικέντρωση και η διάσπαση της προσοχής" διαφέρουν ανάλογα με την ηλικία.

ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

ΜΝΗΜΗ: Είναι η νοητική ικανότητα αποθήκευσης και αναπαραγωγής προηγούμενων βιωμάτων. Η μνήμη χαρακτηρίζεται από την οργάνωση τριών συστημάτων:

- Η εργασιακή μνήμη $\Rightarrow$ διατήρηση σύντομων εντυπώσεων των ερεθισμάτων.
- Η βραχυπρόθεσμη μνήμη $\Rightarrow$ πρόσφατα βιώματα για 18-20".
- Η μακροπρόθεσμη μνήμη $\Rightarrow$ οι πληροφορίες φτάνουν για απεριόριστο χρόνο.

ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ: είναι μια σύνθετη ικανότητα του ανθρώπου να αφομοιώνει νέες πληροφορίες και να προσαρμόζεται σε νέες καταστάσεις, ενεργώντας με σκοπό τη λογική.

Οι κυριότερες από τις νεότερες αυτές απόψεις είναι

- η θεωρία *επεξεργασίας πληροφοριών*, □ταχύτητα επεξεργασίας πληροφοριών, στην επιλογή των γνωστικών στρατηγικών και στο περιεχόμενο της μακροπρόθεσμης μνήμης
- η θεωρία *των κοινών αρχών* □εκτελεστική λειτουργία ελέγχου, κωδικοποίηση των ερεθισμάτων, αφαιρετικής σκέψης, ευελιξία στην εκλογή στρατηγικών και στη χρήση των πληροφοριών.
- και η θεωρία της *πολλαπλής νοημοσύνης* ⇒ γλωσσική, μουσική, λογικό-μαθηματική, αισθησιοκινητική, χωρική, διαπροσωπική, ενδοπροσωπική νοημοσύνη.

ΙΧΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

- Σχετίζεται με την ψυχοκινητικότητα, αφού αυτό αποτελεί μια μορφή της συμβολικής λειτουργίας, και γι' αυτό τοποθετείται ανάμεσα στο συμβολικό παιχνίδι και στην νοητική εικόνα.
- Επίσης αποτελεί πηγή ποικίλων και πολύτιμων πληροφοριών για το παιδί, αφού ανάμεσα στα άλλα, εκφράζει και τον εσωτερικό του κόσμο και το προσωπικό του ύφος
-
- Οι σχέσεις του ιχνογραφήματος με τη γλώσσα και τη γλωσσική έκφραση μπορούν να θεωρηθούν και σημαντικές και διαπιστωμένες αφού αυτό αποτελεί ένα μέσω επικοινωνίας, μια γλώσσα αυθεντική, άμεση και εύπλαστη.

ΙΧΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ:

- Στάδιο μουντζουρώματος (2-4) ⇒ έλλειψη οργάνωσης, ευθείες και κυκλικές γραμμές. Προσχηματικό στάδιο (4-7) ⇒ ειδικά υποτυπώδεις ανθρώπινες μορφές.
- Σχηματικό στάδιο (7-9) ⇒ σύνθεση, χρώμα, συγκεκριμένες φόρμες για τους ανθρώπους.
- Στάδιο αναδυομένου ρεαλισμού (9-11) ⇒ προοπτική, ακαμψία στην εικαστική έκφραση.
- Στάδιο του ψευτό-ρεαλισμού (11-13) ⇒ ενίσχυση της επίγνωσης των ανθρώπινων μορφών και του περιβάλλοντος.
- Περίοδος των αποφάσεων. (Εφηβεία) ⇒ σύνθετη έκφραση. Πολλά παιδιά μπορεί να μην φτάσουν ποτέ σε αυτό το στάδιο.

ΤΕΣΤ GOODENOUGH

ΓΕΝΙΚΑ:

- Απλό
- Εύκολο
- Μπορεί να περασθεί ατομικά ή ομαδικά.
- Οι βαθμοί επιτυχίας κλιμακώνονται απο 0-73 ανάλογα με τις λεπτομέρειες του ανθρώπινου σώματος που έχουν αποδοθεί ιχνογραφικά από το παιδί.
- Η επέκταση του τεστ έγινε από την Dale b. Harris
- Το ηλικίο του διανοητικού επιπέδου που μας παρέχει εκφράζεται σε έτη και μήνες και αφορά παιδιά με ηλικία από 3-13 και μισό ετών.
- Όπως και στα υπόλοιπα του είδους του, το ηλικίο αυτό βγαίνει από τη διαίρεση της πνευματικής ηλικίας με τη χρονολογική.

ΤΕΣΤ GOODENOUGH

Το τεστ χορηγήθηκε σε 30 παιδιά.(10 τυπικής ανάπτυξης, 10 με φωνολογικές διαταραχές, και 10 με διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή).

Αναζητήθηκε η ψυχοκινητική ωριμότητα των παραπάνω παιδιών ανάλογα με:

Την κατηγορία , Την ηλικία , Το φύλλο

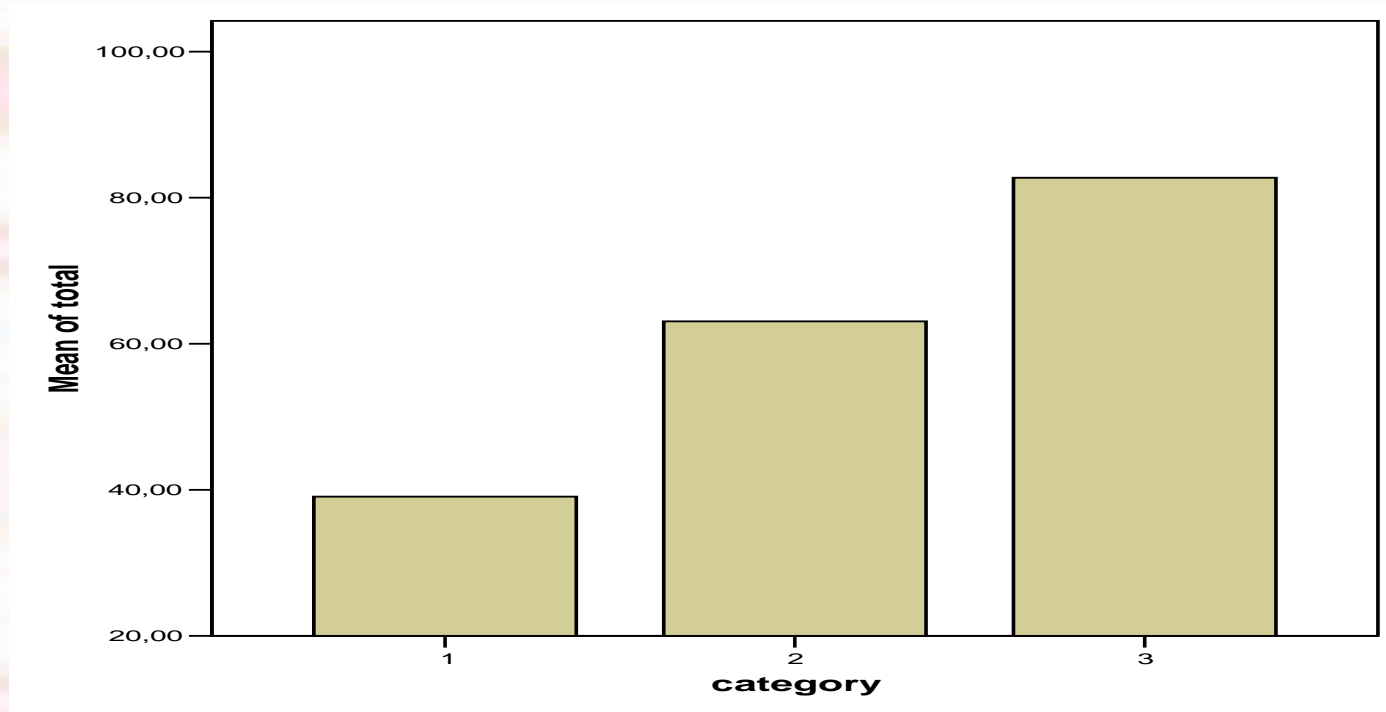
Διενεργήθηκε **στατιστική ανάλυση με t-test και ANOVA** για την ανάλυση των αποτελεσμάτων.

Το ίδιο τεστ εφαρμόστηκε 4 φορές για την ανάλυση των αποτελεσμάτων των ζωγραφιών ενός άντρα, μιας γυναίκας αλλά και του συνόλου των ζωγραφιών.

ΠΡΟΚΥΠΤΕΙ ΟΤΙ:

- **Η κατηγορία επηρέασε τα αποτελέσματα.**
- **Η ηλικία και το φύλλο δεν επηρέασαν τα αποτελέσματα.**

ΤΕΣΤ GOODENOUGH

Κατηγορία 1: Παιδιά με διάχυτη διαταραχή

Κατηγορία 2: Παιδιά με φωνολογικές διαταραχές

Κατηγορία 3: Παιδιά τυπικής ανάπτυξης

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Το 50% των παιδιών με φωνολογικά προβλήματα παρουσίασαν "ψυχοκινητική καθυστέρηση" και το υπόλοιπο 50% φάνηκε να πληρεί τις προϋποθέσεις της "ψυχοκινητικής ωριμότητας".
- Το 90% των παιδιών τυπικής ανάπτυξης πληρούσαν τις προϋποθέσεις της "ψυχολογικής ωριμότητας" -παρά το γεγονός ότι στο σύνολό τους αποτελούσαν την μικρότερη ηλικιακά ομάδα, η οποία δεν φάνηκε να επηρεάζει τα αποτελέσματα-, ενώ το 10% παρουσίασε "ψυχοκινητική καθυστέρηση".
- Το 70% των παιδιών με διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή παρουσίασαν "ψυχοκινητική ανωριμότητα".

Ευχαριστώ !!!